

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 16, ст.146)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 5076-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 27, ст.282
№ 5459-VI від 16.10.2012, ВВР, 2013, № 48, ст.682
№ 5477-VI від 06.11.2012, ВВР, 2013, № 50, ст.693
№ 1251-VII від 13.05.2014, ВВР, 2014, № 27, ст.911
№ 992-VIII від 04.02.2016, ВВР, 2016, № 12, ст.134}

{У тексті Закону слова "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань міграції" та "орган міграційної служби" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту" у відповідному відмінку, а слова "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони здоров'я" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я" у відповідному відмінку згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Цей Закон визначає порядок регулювання суспільних відносин у сфері визнання особи біженцем, особою, яка потребує додаткового або тимчасового захисту, втрати та позбавлення цього статусу, а також встановлення правового статусу біженців та осіб, які потребують додаткового захисту і яким надано тимчасовий захист в Україні.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) біженець - особа, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань;

2) дитина, розлучена із сім'єю, - особа віком до вісімнадцяти років, яка прибуває чи прибула на територію України без супроводу батьків чи одного з них, діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри, опікуна чи піклувальника, призначених відповідно до законодавства країни походження, або інших повнолітніх осіб, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження взяли на себе відповідальність за виховання дитини;

3) довідка про звернення за захистом в Україні - документ, що засвідчує законність перебування особи на території України на період, що розпочинається з моменту звернення особи з відповідною заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і є дійсною для реалізації прав і виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України, до остаточного визначення статусу такої особи чи залишення нею території України;

4) додатковий захист - форма захисту, що надається в Україні на індивідуальній основі іноземцям та особам без громадянства, які прибули в Україну або перебувають в Україні і не можуть або не бажають повернутися в країну громадянської належності або країну попереднього постійного проживання внаслідок обставин, зазначених у пункті 13 частини першої цієї статті;

{Пункт 4 частини першої статті 1 в редакції Закону № 1251-VII від 13.05.2014}

5) заборона вислання або примусового повернення - недопущення видворення (добровільного чи примусового), видачі (екстрадиції), передачі, іншого примусового переміщення особи, на яку поширюється дія цього Закону, за межі України;

6) законні представники дитини, розлученої із сім'єю, - орган опіки та піклування, опікуни та піклувальники, призначені відповідно до законодавства України, прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, адміністрація закладу охорони здоров'я, навчального або іншого дитячого закладу;

7) законні представники особи віком до вісімнадцяти років - один з батьків, усиновителів, дід чи баба, повнолітні брат чи сестра, опікуни чи піклувальники, призначені такими до прибуття в Україну, або інша повнолітня особа, яка до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження взяла на себе відповідальність за виховання дитини;

8) заява про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, - заява-анкета встановленого зразка, в якій іноземець або особа без громадянства просить визнати його біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, із зазначенням та обґрунтуванням однієї з підстав для такого визнання, зазначених у пунктах 1 і 13 частини першої цієї статті;

9) ідентифікація особи - заходи, пов'язані із встановленням органами виконавчої влади особи заявника, який звернувся із заявою про визнання його біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і не має документів, що посвідчують його особу, або такі документи фальшиві;

10) країна громадянської належності - країна, громадянином (підданим) якої є особа. За умови, якщо особа має понад одне громадянство, вона не вважається такою, що не має захисту країни своєї громадянської належності, якщо без будь-якої поважної причини, що впливає з обґрунтованих побоювань, вона не скористалася захистом однієї з країн, громадянином (підданим) якої вона є;

11) країна попереднього постійного проживання особи без громадянства - країна, в якій особа без громадянства постійно проживала до прибуття в Україну;

12) країна походження - країна чи країни громадянської належності для іноземця або країна попереднього постійного проживання особи без громадянства;

13) особа, яка потребує додаткового захисту, - особа, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та цього Закону, але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вироку про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання або загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань;

{Пункт 13 частини першої статті 1 в редакції Закону № 1251-VII від 13.05.2014}

14) особи, які потребують тимчасового захисту, - іноземці та особи без громадянства, які масово вимушені шукати захисту в Україні внаслідок зовнішньої агресії, іноземної окупації, громадянської війни, зіткнень на етнічній основі, природних чи техногенних катастроф або інших подій, що порушують громадський порядок у певній частині або на всій території країни походження;

{Пункт 14 частини першої статті 1 в редакції Закону № 1251-VII від 13.05.2014}

15) посвідчення біженця - паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його біженцем в Україні і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України;

16) посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, - паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його особою, яка потребує додаткового захисту, і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України;

{Пункт 16 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5477-VI від 06.11.2012}

17) посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, - паспортний документ, що посвідчує особу його власника та підтверджує факт визнання його особою, яка потребує тимчасового захисту, і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України;

18) пункт тимчасового розміщення біженців - місце тимчасового розміщення осіб, які подали заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем чи особою, яка потребує додаткового захисту, та яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

19) статус біженця - визнання центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, іноземця або особи без громадянства біженцем;

20) строк перебування на території України - визначений законодавством України, міжнародними договорами України строк, протягом якого іноземець чи особа без громадянства може на законних підставах перебувати в Україні;

21) тимчасовий захист - форма захисту, що є винятковим практичним заходом, обмеженим у часі, і надається в Україні іноземцям та особам без громадянства, які масово прибули в Україну і не можуть повернутися в країну постійного проживання через обставини, зазначені у пункті 14 частини першої цієї статті;

{Пункт 21 частини першої статті 1 в редакції Закону № 1251-VII від 13.05.2014}

22) третя безпечна країна - країна, в якій особа перебувала до прибуття в Україну, крім випадків транзитного проїзду через територію такої країни, і могла звернутися з клопотанням про визнання біженцем чи особою, яка потребує додаткового захисту, оскільки така країна:

дотримується міжнародних стандартів з прав людини у сфері притулку, встановлених міжнародно-правовими актами універсального та регіонального характеру, включаючи норми про заборону тортур, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання;

дотримується міжнародних принципів стосовно захисту біженців, передбачених Конвенцією про статус біженців 1951 року і Протоколом щодо статусу біженців 1967 року, та стосовно осіб, які потребують додаткового захисту;

має національне законодавство у сфері притулку та біженців і її відповідні державні органи визначають статус біженця та надають притулок;

забезпечить особі ефективний захист проти вислання і можливість звертатися за притулком та користуватися ним;

погоджується прийняти особу і забезпечити їй доступ до процедури визначення статусу біженця чи надання додаткового захисту;

23) УВКБ ООН - Управління Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців;

24) члени сім'ї біженця чи особи, яка потребує додаткового або тимчасового захисту:

чоловік (дружина);

діти віком до вісімнадцяти років за умови, що вони не перебувають у шлюбі і знаходяться на утриманні;

повнолітні діти, які не перебувають у шлюбі, якщо вони через фізичний стан об'єктивно не здатні задовольняти свої потреби;

непрацездатні батьки;

інші особи, які перебувають під їх опікою чи піклуванням, як це визначається національним законодавством і звичаями відповідної країни.

Стаття 2. Законодавство про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту

1. Питання, пов'язані з біженцями та особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту, регулюються цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Заборона вислання або примусового повернення біженця чи особи, яка потребує додаткового або тимчасового захисту, до країни, з якої вони прибули та де їх життю або свободі загрожує небезпека

1. Біженець чи особа, яка потребує додаткового захисту або якій надано тимчасовий захист, не може бути вислана або примусово повернута до країни, де їх життю або свободі загрожує небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань, а також з інших причин, що визнаються міжнародними договорами чи міжнародними організаціями, учасниками яких є Україна, як такі, що не можуть бути повернуті до країн походження.

2. Біженець чи особа, яка потребує додаткового захисту або якій надано тимчасовий захист, не може бути вислана або примусово повернута до країн, де вони можуть зазнати катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання або з яких вони можуть бути вислані або примусово повернуті до країн, де їх життю або свободі загрожує небезпека за ознаками віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань, а також з інших причин, що визнаються міжнародними договорами чи міжнародними організаціями, учасниками яких є Україна, як такі, що не можуть бути повернуті до країн походження.

Стаття 4. Сприяння збереженню єдності сімей біженців та осіб, які потребують додаткового захисту або яким надано тимчасовий захист

1. Україна сприяє збереженню єдності сімей біженців та осіб, які потребують додаткового захисту або яким надано тимчасовий захист.

2. Члени сім'ї особи, яку визнано біженцем в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту або якій надано тимчасовий захист в Україні, мають право з метою возз'єднання сім'ї в'їхати на територію України і бути визнаними біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, або отримати тимчасовий захист за відсутності умов, передбачених абзацами другим - четвертим частини першої статті 6 та абзацами другим і третім частини першої статті 25 цього Закону.

3. У разі якщо біженці та особи, які потребують додаткового захисту або яким надано тимчасовий захист, не зможуть надати офіційні документальні докази сімейного зв'язку з членами своєї сім'ї, беруться до уваги інші докази, які мають бути оцінені відповідно до законодавства України. Відмова у возз'єднанні сім'ї не може ґрунтуватися виключно на підставі відсутності документів, що підтверджують факт сімейного зв'язку.

4. Біженці та особи, які потребують додаткового захисту або яким надано тимчасовий захист, можуть з метою возз'єднання сім'ї без перешкод залишити територію України.

Розділ II

ВИЗНАННЯ БІЖЕНЦЕМ АБО ОСОБОЮ, ЯКА ПОТРЕБУЄ ДОДАТКОВОГО ЗАХИСТУ, ВТРАТА, ПОЗБАВЛЕННЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ ТА ДОДАТКОВОГО ЗАХИСТУ

Стаття 5. Порядок звернення особи із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Особа, яка з наміром бути визнаною біженцем в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту, перетнула державний кордон України в порядку, встановленому законодавством України, повинна протягом п'яти робочих днів звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

{Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

2. Особа, яка з наміром бути визнаною біженцем в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту, під час в'їзду в Україну незаконно перетнула державний кордон України, повинна без зволікань звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

{Абзац перший частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

У разі якщо така особа під час незаконного перетинання державного кордону України звернулася із зазначеною заявою до посадової особи Державної прикордонної служби України, вона зобов'язана надати цій посадовій особі пояснення про причини незаконного перетинання державного кордону України. У разі відсутності у такої особи документів, що посвідчують її особу, або якщо такі документи є фальшивими, вона повинна повідомити в поясненні про цю обставину, а також викласти причини зазначених обставин. Під час надання пояснень особою, яка не володіє українською або російською мовами, орган Державної прикордонної служби України повинен забезпечити перекладача з мови, якою така особа може спілкуватися. Після надання пояснень особа, яка звернулася із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, повинна бути протягом 24 годин передана посадовими особами Державної прикордонної служби України представнику центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

{Абзац другий частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

3. У разі якщо державний кордон України перетинає чи перетнула дитина, розлучена із сім'єю, і заявляє про намір бути визнаною біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або про це повідомили інші особи, які не є її законними представниками, посадові особи Державної прикордонної служби України повинні невідкладно повідомити про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, та орган опіки і піклування. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які

потребують додаткового або тимчасового захисту, спільно з органом опіки і піклування зобов'язаний вжити заходів для тимчасового влаштування такої дитини у відповідний дитячий заклад або сім'ю.

4. Особа, зазначена в частині другій цієї статті, не несе відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України, якщо вона без зволікань звернулася із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Така особа не несе відповідальності за порушення правил перебування в Україні, якщо вона перебуває на території України протягом часу, необхідного для подання заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

5. Особа, яка на законних підставах тимчасово перебуває в Україні, і під час такого перебування в країні її громадянської належності чи попереднього постійного проживання виникли умови, зазначені в пунктах 1 чи 13 частини першої статті 1 цього Закону, внаслідок яких вона не може повернутися до країни свого походження і має намір бути визнаною біженцем в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту, повинна звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, до закінчення строку перебування на території України.

{Частина п'ята статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

6. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, може прийняти рішення про відмову в прийнятті заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, в разі, якщо заявник видає себе за іншу особу або якщо заявнику раніше було відмовлено у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, за відсутності умов, передбачених пунктами 1 чи 13 частини першої статті 1 цього Закону, якщо зазначені умови не змінилися.

7. Вимога про подання заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні, установлена частиною другою цієї статті, а також вимога щодо строку подання такої заяви, передбаченою частиною п'ятою цієї статті, не поширюються на випадки, коли такі заяви подаються законними представниками дітей, розлучених із сім'єю.

Стаття 6. Умови, за яких особа не визнається біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Не може бути визнана біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, особа:

яка вчинила злочин проти миру, воєнний злочин або злочин проти людства і людяності, як їх визначено у міжнародному праві;

яка вчинила злочин не політичного характеру за межами України до прибуття в Україну з метою бути визнаною біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, якщо таке діяння відповідно до Кримінального кодексу України належить до тяжких або особливо тяжких злочинів;

яка винна у вчиненні дій, що суперечать меті та принципам Організації Об'єднаних Націй;

стосовно якої встановлено, що умови, передбачені пунктами 1 чи 13 частини першої статті 1 цього Закону, відсутні;

яка до прибуття в Україну була визнана в іншій країні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

яка до прибуття в Україну з наміром бути визнаною біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, перебувала в третій безпечній країні. Дія цього абзацу не поширюється на дітей, розлучених із сім'ями, а також на осіб, які народилися чи постійно проживали на території України, а також їх нащадків (дітей, онуків).

Стаття 7. Оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, проводиться на підставі заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Така заява особисто подається іноземцем чи особою без громадянства або її законним представником до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, за місцем тимчасового перебування заявника.

{Частина перша статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

2. Заявник, якому виповнилося вісімнадцять років, подає заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, в якій викладає основні відомості про себе та обставини, що змусили його залишити країну походження.

3. Відомості про дітей, які не досягли вісімнадцятирічного віку, наводяться в заяві одного із законних представників особи, яка не досягла повноліття.

4. Заява про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, дитиною, розлученою із сім'єю, подається одним з її законних представників.

5. Заява про визнання недієздатної особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, подається її законним представником, про що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, робить на заяві відповідний запис.

6. Якщо заявник не може особисто скласти заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, у зв'язку з неписьменністю або фізичними вадами, заява на його прохання складається іншою особою, про що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, робить на заяві відповідний запис.

7. До заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, додаються документи, що посвідчують особу заявника, а також документи та матеріали, що можуть бути доказом наявності умов для визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. У разі якщо у заявника відсутні документи, що посвідчують його особу, або такі документи є фальшивими, він повинен повідомити про цю обставину в заяві про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також викласти причини виникнення зазначених обставин.

8. У разі якщо у заявника відсутні документи, що посвідчують його особу, його прізвище, ім'я, по батькові та інші дані про нього попередньо, до встановлення особи, записуються за його вказівкою, про що зазначається в реєстраційному листку на особу та робиться відповідний запис на заяві про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

9. До заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, додаються також по чотири фотокартки заявника та членів його сім'ї, які не досягли вісімнадцятирічного віку, відомості про яких внесено до заяви.

10. Відомості, що подаються заявником, інформація про факт подання заяви про визнання особою, яка має право на захист в Україні, є конфіденційною інформацією.

11. Одночасно з оформленням документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, дитини, розлученої із сім'єю, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, вживає всіх можливих заходів для розшуку батьків або інших законних представників особи, яка не досягла вісімнадцяти років.

12. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту:

реєструє заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та подані документи;

ознайомлює заявника або його законного представника під їх власний підпис з порядком прийняття рішення за їх заявами, правами та обов'язками особи, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

проводить дактилоскопію особи, яка подала заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

у разі потреби направляє особу на обстеження для встановлення віку у порядку, встановленому законодавством України;

заповнює реєстраційний листок на особу, яка звернулася із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та членів її сім'ї, які не досягли вісімнадцятирічного віку, або на дитину, розлучену із сім'єю, від імені якої заяву про визнання її біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, подав її законний представник;

заповнює інші необхідні документи;

оформлює особову справу;

роз'яснює порядок звернення про надання безоплатної правової допомоги відповідно до закону, що регулює надання безоплатної правової допомоги;

{Абзац дев'ятої частини дванадцятої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5477-VI від 06.11.2012}

заносить отримані відомості до централізованої інформаційної системи.

Стаття 8. Порядок попереднього розгляду заяв

1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, який прийняв до розгляду заяву іноземця чи особи без громадянства про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, видає заявникові довідку про звернення за захистом в Україні та реєструє заявника. Протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня реєстрації заяви центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, проводить співбесіду із заявником, розглядає відомості, наведені в заяві, та інші документи, вимагає додаткові відомості та приймає рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або про відмову в оформленні документів для вирішення зазначеного питання.

У разі подання законним представником дитини, розлученої із сім'єю, заяви про визнання її біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, приймається рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, без попереднього розгляду заяви.

2. За бажанням заявника участь у попередньому розгляді заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, бере адвокат. Призначення адвоката для надання правової допомоги заявникові здійснюється в установленому порядку.

3. Під час співбесіди заявнику, який не володіє українською або російською мовами, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, забезпечує перекладача з мови, якою заявник може спілкуватися. Заявник має право залучити перекладача за свій рахунок або за рахунок інших юридичних чи фізичних осіб. Перекладач повинен дотримуватися конфіденційності з обов'язковим оформленням центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, розписки про нерозголошення відомостей, що містяться в особовій справі заявника.

4. Рішення про оформлення або відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, приймається на підставі письмового висновку працівника, який веде справу, і оформлюється наказом

уповноваженої посадової особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

{Частина четверта статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

5. У разі прийняття рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, продовжує строк дії довідки про звернення за захистом в Україні.

6. Рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питань щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, приймаються за заявами, які є очевидно необґрунтованими, тобто якщо у заявника відсутні умови, зазначені пунктами 1 чи 13 частини першої статті 1 цього Закону, а також якщо заяви носять характер зловживання: якщо заявник з метою визнання його біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, видає себе за іншу особу, а так само за заявами, поданими особами, яким було відмовлено у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, у зв'язку з відсутністю підстав, передбачених для визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, встановлених пунктами 1 чи 13 частини першої статті 1 цього Закону, якщо зазначені умови не змінилися.

7. У разі прийняття рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом трьох робочих днів з дня його прийняття надсилає заявнику або його законному представнику письмове повідомлення з викладенням причини відмови і роз'ясненням порядку оскарження такого рішення.

8. У разі використання особою права на оскарження центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, до прийняття рішення за скаргою залишає на зберігання документи, що посвідчують особу заявника, та інші документи.

{Частина восьма статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

9. У разі невикористання особою права на оскарження протягом п'яти робочих днів з дня її письмового повідомлення про прийняття рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, вилучає у такої особи довідку про звернення за захистом в Україні та повертає особі документи, що посвідчують особу заявника, та інші документи, що перебувають на зберіганні в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

{Частина дев'ята статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Стаття 9. Порядок розгляду заяви після прийняття рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Розгляд заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом двох місяців з дня прийняття рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Строк розгляду може бути продовжено уповноваженою посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що реалізує

державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, за вмотивованим поданням працівника, який розглядає заяву, але не більш як до трьох місяців.

{Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

2. Працівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, проводяться співбесіди із заявником або його законним представником, які мають на меті виявити додаткову інформацію, необхідну для оцінки справжності фактів, повідомлених заявником або його законним представником.

Співбесіда із заявником проводиться за правилами, встановленими частинами другою і третьою статті 8 цього Закону.

3. Під час розгляду заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, дитини, розлученої із сім'єю, співбесіда проводиться з її законним представником та такою дитиною, якщо вік та рівень розвитку дитини є достатніми для проведення такої співбесіди.

Співбесіда з дитиною, розлученою із сім'єю, проводиться в присутності її законного представника, який подав від імені дитини заяву про визнання її біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також психолога і педагога.

4. Під час розгляду заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, дитини, розлученої із сім'єю, участь адвоката є обов'язковою. Призначення адвоката для надання правової допомоги такій дитині здійснюється в установленому порядку.

5. У разі виникнення сумніву щодо віку дитини центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, за згодою дитини або згодою її законного представника направляє таку дитину на обстеження для встановлення віку, що проводиться у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

6. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, спільно з органами Служби безпеки України проводить перевірку обставин, за наявності яких заявника не може бути визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, відповідно до абзаців другого - четвертого частини першої статті 6 цього Закону.

7. У разі відсутності у заявника документів, що посвідчують особу, або якщо такі документи є фальшивими, для встановлення особи заявника центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, спільно з відповідними органами Служби безпеки України згідно із законодавством проводиться ідентифікація особи.

8. У разі виникнення сумнівів щодо достовірності інформації, поданої заявником, необхідності у встановленні справжності і дійсності поданих ним документів центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, має право звертатися з відповідними запитами до органів Служби безпеки України, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, які можуть сприяти встановленню справжніх фактів стосовно особи, заява якої розглядається. Такі звернення розглядаються у строк, визначений законодавством України.

9. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, направляє особу, яка подала заяву про визнання її біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, на медичне обстеження, що проводиться в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

10. Документи, отримані або підготовлені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, під час розгляду заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, долучаються до особової справи заявника.

11. Після вивчення документів, перевірки фактів, повідомлених особою, яка подала заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, готує письмовий висновок щодо визнання або відмови у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

12. Особова справа заявника разом з письмовим висновком надсилається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, для прийняття остаточного рішення за заявою.

{Частина дванадцята статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

13. Розгляд заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, може бути припинено за відповідним клопотанням заявника.

Стаття 10. Прийняття рішення за заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Рішення за заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, у тому числі стосовно перебуваючих з ним на території України неповнолітніх дітей (членів сім'ї заявника або таких, які знаходяться під його опікою чи піклуванням), внесених до анкети заявника, на визнання яких біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, є письмова згода заявника, висловлена в анкеті чи заяві, приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом місяця з дня отримання особової справи заявника та письмового висновку. Строк прийняття рішення може бути продовжено керівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, але не більш як до трьох місяців.

{Частина перша статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, може вимагати подання додаткової інформації від уповноважених посадових осіб цього центрального органу виконавчої влади, які здійснювали розгляд заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

{Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

3. У разі виникнення сумнівів щодо достовірності інформації, необхідності у встановленні справжності і дійсності документів центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, має право звертатися з відповідними запитом до Міністерства закордонних справ України, Служби безпеки України, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, які можуть сприяти встановленню справжніх фактів стосовно особи, особова справа якої розглядається.

З метою забезпечення конфіденційності інформації про заявників та захисту членів їхніх сімей, які можуть залишатися в країні їх походження, органи державної влади під час проведення зазначених заходів повинні уникати надсилання запитів з персональними даними заявників до спеціальних правоохоронних органів (служб) країни походження заявників.

4. Документи, отримані або підготовлені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, під час прийняття рішення за заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, долучаються до особової справи заявника.

5. За результатами всебічного вивчення і оцінки всіх документів та матеріалів, що можуть бути доказом наявності умов для визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, приймає рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, чи про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

У разі виявлення помилок або неточностей у відомостях про особу, внесених до рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом місяця з дня отримання особової справи біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, з письмовим висновком, приймає рішення про їх виправлення та здійснює обмін документів, виданих на підставі такого рішення.

{Частина п'яту статті 10 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 992-VIII від 04.02.2016}

6. Іноземець або особа без громадянства визнаються біженцем в Україні або особою, яка потребує додаткового захисту, та вважаються такими, які постійно проживають в Україні з моменту прийняття рішення про визнання їх біженцями або які безстроково на законних підставах перебувають на території України.

7. Рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, надсилається протягом трьох робочих днів з дня його прийняття разом з особовою справою заявника уповноваженим посадовим особам цього центрального органу виконавчої влади, які розглядали заяву.

{Частина сьома статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом 15 робочих днів з дня прийняття рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, оформлює та видає кожній особі, яка досягла шістнадцятирічного віку, посвідчення біженця чи посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту. У разі якщо видача посвідчення необхідна для реалізації неповнолітньою особою, зазначеною у частині дванадцятій цієї статті, своїх прав на освіту, лікування тощо, за клопотанням батьків чи законних представників, погодженим з навчальним чи лікувальним закладом тощо, такій особі може бути, як виняток, оформлено та видано відповідне посвідчення після досягнення нею чотирнадцятирічного віку.

{Абзац перший частини восьмої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 992-VIII від 04.02.2016}

Дитині, розлученій із сім'єю, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, посвідчення біженця чи посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, видається до досягнення шістнадцятирічного віку. Під час видачі посвідчення біженця чи посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, довідка про звернення за захистом в Україні вилучається.

{Частина дев'яту статті 10 виключено на підставі Закону № 5459-VI від 16.10.2012}

10. Відомості про членів сім'ї біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, які не досягли шістнадцятирічного віку, зазначаються у посвідченні біженця чи посвідченні особи, яка потребує додаткового захисту, одного з батьків, а в разі відсутності батьків - діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри, опікунів чи піклувальників або іншої особи, яка до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, взяла на себе відповідальність за виховання та утримання дітей.

11. Посвідчення біженця чи посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, видається строком на п'ять років.

Під час перереєстрації біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, строк дії посвідчення біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, продовжується.

{Абзац другий частини одинадцятої статті 10 в редакції Закону № 5459-VI від 16.10.2012}

12. Особа, яку визнано біженцем, та особа, яка потребує додаткового захисту, які досягли шістнадцятирічного віку, мають право отримати проїзний документ для виїзду за кордон у порядку, встановленому законодавством України. Дитина, яка розлучена із сім'єю і яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має право за клопотанням її законних представників на отримання проїзного документа для виїзду за кордон до досягнення шістнадцятирічного віку.

13. У разі якщо центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, прийняв рішення про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, уповноважена посадова особа цього центрального органу виконавчої влади протягом семи робочих днів з дня його отримання надсилає або видає особі, стосовно якої прийнято зазначене рішення, письмове повідомлення з викладенням причин відмови і роз'ясненням порядку оскарження такого рішення. Довідка про звернення за захистом в Україні продовжується, якщо особа оскаржує таке рішення.

{Частина тринадцята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

14. У разі використання особою права на оскарження центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, до прийняття рішення за скаргою залишає на зберігання національний паспорт та інші документи (якщо такі є в особовій справі заявника).

{Частина чотирнадцята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

15. У разі невикористання особою права на оскарження протягом п'яти робочих днів з дня її письмового повідомлення про прийняття рішення про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, вилучає у такої особи довідку про звернення за захистом в Україні та повертає особі національний паспорт та інші документи (якщо такі є в особовій справі заявника), що перебувають на зберіганні.

{Частина п'ятнадцята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

16. Особа, яка отримала повідомлення про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і не використала право на його оскарження, повинна залишити територію України в установлений строк, якщо немає інших законних підстав для перебування в Україні, встановлених Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства".

Стаття 11. Втрата і позбавлення статусу біженця та додаткового захисту і скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Статус біженця та додатковий захист втрачаються у разі, якщо особа:

- 1) добровільно знову скористалася захистом країни громадянської належності (підданства);
- 2) набула громадянства України або добровільно набула громадянства, яке мала раніше, або набула громадянства іншої держави і користується її захистом;
- 3) добровільно повернулася до країни, яку вона залишила чи за межами якої перебувала внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань;

4) будучи особою без громадянства, може повернутися в країну свого попереднього постійного проживання, оскільки обставин, за яких її було визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, більше не існує;

5) отримала притулок чи дозвіл на постійне проживання в іншій країні;

6) не може відмовлятися від користування захистом країни своєї громадянської належності, оскільки обставин, на підставі яких особу було визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, більше не існує.

2. Положення пункту 4 частини першої цієї статті не поширюється на біженця чи особу, яка потребує додаткового захисту, якщо він (вона) може навести достатні обґрунтування, які впливають з попередніх переслідувань, для своєї відмови повернутися в країну свого попереднього постійного проживання.

3. Положення пункту 6 частини першої цієї статті не поширюється на біженця чи особу, яка потребує додаткового захисту, якщо він (вона) може навести достатні обґрунтування, які впливають з попередніх переслідувань, для своєї відмови користуватися захистом країни своєї громадянської належності.

4. Підставою для подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, про втрату статусу біженця або додаткового захисту може бути особиста заява біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, або клопотання органу Служби безпеки України, іншого органу державної влади.

5. Особа позбавляється статусу біженця або додаткового захисту, якщо вона займається діяльністю, що становить загрозу національній безпеці, громадському порядку, здоров'ю населення України.

6. Рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, скасовується, якщо вона повідомила недостовірні відомості, пред'явила фальшиві документи, що стали підставою для визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

7. Підставою для подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, про позбавлення статусу біженця або додаткового захисту може бути клопотання органу Служби безпеки України, іншого органу державної влади.

8. Уповноважені посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, за наявності підстав, зазначених у частинах першій, п'ятій та шостій цієї статті, вносять до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, подання про втрату чи позбавлення статусу біженця або додаткового захисту чи про скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, за власною ініціативою.

{Частина восьма статті II із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

9. У поданні про втрату або позбавлення статусу біженця або додаткового захисту чи про скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, мають бути викладені обставини та долучені документи, що підтверджують наявність підстав для втрати або позбавлення статусу біженця чи додаткового захисту або для скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

10. Рішення про втрату або позбавлення статусу біженця або додаткового захисту чи скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, за поданням уповноважених посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту,

протягом місяця з дня отримання подання та його особової справи. Строк прийняття рішення може бути продовжено керівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, але не більш як до трьох місяців.

{Частина десята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

11. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, може вимагати додаткової інформації від уповноваженої посадової особи, яка внесла подання.

{Частина одинадцята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

12. У разі виникнення сумнівів щодо достовірності інформації, викладеної у поданні, потреби в установленні справжності і дійсності документів центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, має право звертатися з відповідними запитами до Міністерства закордонних справ України, Служби безпеки України, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, які можуть сприяти встановленню справжніх фактів щодо особи, стосовно якої вирішується питання про втрату або позбавлення статусу біженця або додаткового захисту чи скасування рішення про визнання особи біженцем чи особою, яка потребує додаткового захисту.

13. Подання щодо втрати та позбавлення статусу біженця або додаткового захисту чи скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, документи, отримані або підготовлені під час розгляду подання, додаються до особової справи біженця або особи, яка потребує додаткового захисту.

14. На основі всебічного вивчення і оцінки документів та матеріалів центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, приймає рішення про втрату або позбавлення статусу біженця або додаткового захисту, а також про скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, чи про відсутність підстав для втрати чи позбавлення статусу біженця або додаткового захисту чи скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

У разі виявлення помилок або неточностей у відомостях про особу, внесених до рішень про втрату, позбавлення статусу біженця або додаткового захисту і про скасування рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом місяця з дня отримання особової справи біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, з письмовим висновком, приймає рішення про їх виправлення.

{Частина чотирнадцяту статті 11 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 992-VIII від 04.02.2016}

15. Рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом трьох робочих днів з дня його прийняття надсилається разом з особовою справою біженця або особи, яка потребує додаткового захисту, до відповідних посадових осіб цього центрального органу виконавчої влади.

{Частина п'ятнадцята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

16. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, надсилає особі, стосовно якої прийнято рішення про втрату або позбавлення її статусу біженця чи додаткового захисту або скасовано рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або видає їй письмове повідомлення із зазначенням причин такого рішення і роз'ясненням

порядку його оскарження. Посвідчення біженця або посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, та їх проїзні документи для виїзду за кордон вилучаються або визнаються недійсними.

{Частина шістнадцята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

17. У разі використання особою права на оскарження центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, до прийняття рішення за скаргою залишає на зберігання національний паспорт та інші документи (якщо такі є в особовій справі заявника).

{Частина сімнадцята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

18. У разі невикористання особою права на оскарження протягом п'яти робочих днів з дня її письмового повідомлення про прийняття рішення про втрату або позбавлення її статусу біженця чи статусу додаткового захисту або скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, вилучає у такої особи посвідчення біженця чи посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту в Україні, та їх проїзні документи для виїзду за кордон або визнає їх недійсними та повертає особі національний паспорт та інші документи (якщо такі є в особовій справі заявника), що перебувають на зберіганні.

{Частина вісімнадцята статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

19. Особа, яка не реалізувала право на оскарження рішення про втрату або позбавлення її статусу біженця або додаткового захисту чи скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, повинна залишити територію України в установленій строк, якщо вона не має інших встановлених Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" законних підстав для перебування в Україні.

Стаття 12. Оскарження рішень щодо статусу біженця та особи, яка потребує додаткового захисту

1. Рішення про відмову в прийнятті заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про відмову можуть бути оскаржені в установленому законом порядку до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, а також до суду у строки, встановлені цим Законом.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

2. Рішення, що приймаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, щодо визнання іноземця або особи без громадянства біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також рішення про втрату чи позбавлення статусу біженця або додаткового захисту, про скасування рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, можуть бути оскаржені в установленому законом порядку та в установлені цим Законом строки до суду.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, після реєстрації скарги про відмову в прийнятті заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, чи скарги про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, продовжує строк дії довідки про звернення за захистом в Україні.

{Частина третя статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

4. У разі якщо особа або її законний представник оскаржує рішення в судовому порядку, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, продовжує строк дії довідки про звернення за захистом в Україні.

{Частина четверта статті 12 в редакції Закону № 5459-VI від 16.10.2012}

5. Рішення за скаргою приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом місяця з дня отримання особової справи. Строк прийняття рішення може бути продовжено керівником центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, але не більш як на три місяці.

6. Особа, скарга якої розглядається, або законний представник такої особи мають право брати участь у розгляді їх скарги.

7. Особа, скарга якої розглядається, або законний представник такої особи має право на правову допомогу. За бажанням особи участь у розгляді скарги бере адвокат. Призначення адвоката для надання правової допомоги особі здійснюється особою, її законними представниками, а також іншими особами за проханням чи згодою особи, скарга якої розглядається. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, може призначити адвоката у встановленому законом порядку через адвокатське об'єднання, а на території адміністративно-територіальних одиниць, де почали діяльність органи (установи), уповноважені законом на надання безоплатної правової допомоги, - через зазначені органи (установи) відповідно до закону, що регулює надання безоплатної правової допомоги.

{Абзац перший частини сьомої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5076-VI від 05.07.2012}

Участь адвоката в розгляді скарги щодо дитини, розлученої із сім'єю, або недієздатної особи є обов'язковою. Призначення адвоката для надання такої дитині правової допомоги здійснюється в установленому порядку.

8. У разі якщо центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, або суд прийняв позитивне рішення за скаргою заявника, протягом семи робочих днів з дня отримання такого рішення приймається рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і продовжує строк дії довідки про звернення за захистом в Україні.

{Частина восьма статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

9. Особа, яка отримала повідомлення про відхилення скарги про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і не використала права на його оскарження до суду протягом п'яти робочих днів, повинна залишити територію України в установленій строк, якщо вона не має інших законних підстав для перебування в Україні, встановлених Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства".

10. У разі прийняття судом рішення про задоволення скарги особи про відмову у визнанні особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, втрату чи позбавлення статусу біженця або додаткового захисту центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом семи робочих днів з дня отримання такого рішення приймає відповідне рішення.

{Частина десята статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Розділ III

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ БІЖЕНЦІВ І ОСІБ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОДАТКОВОГО ЗАХИСТУ

Стаття 13. Права та обов'язки особи, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Особа, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має право на:

тимчасове працевлаштування, навчання, медичну допомогу в порядку, встановленому законодавством України;

проживання у родичів, у готелі, піднаймання житлового приміщення або користування житлом, наданим у пункті тимчасового розміщення біженців;

безоплатну правову допомогу в установленому порядку;

конфіденційне листування з УВКБ ООН та право на відвідання співробітниками УВКБ ООН;

інші права, передбачені Конституцією та законами України для іноземців та осіб без громадянства, які законно перебувають на території України.

2. Особа, яка звернулася за наданням статусу біженця чи додаткового захисту і стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, зобов'язана:

подати центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, відомості, необхідні для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

{Абзац другий частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

відбути до визначеного місця тимчасового проживання у разі одержання направлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту;

проходити медичне обстеження на вимогу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту;

з'являтися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, у визначений ним строк;

{Абзац п'ятий частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

повідомляти центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, про свої поїздки за межі адміністративно-територіальної одиниці України, на території якої вона проживає.

{Абзац шостий частини другої статті 13 в редакції Закону № 5459-VI від 16.10.2012}

Стаття 14. Правовий статус осіб, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту

1. Особи, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, користуються тими самими правами і свободами, а також мають такі самі обов'язки, як і громадяни України, крім випадків, установлених Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Особи, яких визнано біженцями в Україні, вважаються такими, які постійно проживають в Україні, з дня прийняття рішення про визнання їх біженцями.

3. Особи, яких визнано особами, які потребують додаткового захисту, вважаються такими, які безстроково на законних підставах перебувають на території України.

Стаття 15. Права особи, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має рівні з громадянами України права на:

пересування, вільний вибір місця проживання, вільне залишення території України, крім обмежень, встановлених законом;

працю;

провадження підприємницької діяльності, не забороненої законом;

охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування;

відпочинок;

освіту;

свободу світогляду і віросповідання;

направлення індивідуальних чи колективних письмових звернень або особисте звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб цих органів;

володіння, користування і розпорядження своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності;

оскарження до суду рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб;

звернення за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

безоплатну правову допомогу в установленому порядку.

2. Особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має рівні з громадянами України права у шлюбних та сімейних відносинах.

3. Особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має право на одержання грошової допомоги, пенсії та інших видів соціального забезпечення в порядку, встановленому законодавством України, та користування житлом, наданим у місці проживання.

4. Особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, користується іншими правами і свободами, передбаченими Конституцією та законами України.

Стаття 16. Обов'язки особи, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

1. Особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, зобов'язана:

повідомляти протягом десяти робочих днів центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, про зміну прізвища, складу сім'ї, сімейного стану, місця проживання, набуття громадянства України або іншої держави, надання притулку або дозволу на постійне проживання в іншій державі;

{Абзац другий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

знятися з обліку і стати на облік центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, за новим місцем проживання у разі зміни місця проживання і переїзду до адміністративно-територіальної одиниці України, на яку поширюється повноваження іншого центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту;

{Абзац третій частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

проходити щорічну перереєстрацію у строки, встановлені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, за місцем проживання. Порядок перереєстрації біженців або осіб, які потребують додаткового захисту, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

{Абзац четвертий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Стаття 17. Права та обов'язки особи, якій відмовлено в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також яка втратила чи позбавлена статусу біженця або додаткового захисту

1. Особа, якій відмовлено в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, за відсутності умов, зазначених у пунктах 1 та 13 частини першої статті 1 цього Закону, у разі виникнення зазначених умов може повторно звернутися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

2. Особа, стосовно якої прийнято рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, втрату чи позбавлення статусу біженця або додаткового захисту, скасування рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також яка оскаржує відповідне рішення до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, або до суду, до прийняття рішення за скаргою має права та обов'язки, передбачені статтею 13 цього Закону.

3. Особа, яка отримала повідомлення суду про підтвердження рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, чи у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або втрату чи позбавлення статусу біженця або додаткового захисту, скасування рішення про визнання біженцем чи особою, яка потребує додаткового захисту, повинна залишити територію України в установленій строк, якщо вона не має інших встановлених Законом України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" законних підстав для перебування в Україні.

Розділ IV ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ

Стаття 18. Підстави і строк надання тимчасового захисту

1. У разі якщо на територію України з країни, яка має спільний кордон з Україною, масово прибувають особи у зв'язку з подіями, зазначеними в пункті 14 частини першої статті 1 цього Закону, за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, Кабінет Міністрів України приймає постанову про надання таким особам тимчасового захисту.

2. Питання прийняття осіб, які потребують тимчасового захисту, визначення їх місць розміщення, порядку реєстрації, забезпечення їх життєдіяльності, фінансування регулюються Кабінетом Міністрів України.

3. Тимчасовий захист особам надається Кабінетом Міністрів України на строк до припинення обставин у країнах їх походження, у зв'язку з якими вони змушені були прибути на територію України, але не більш як на один рік. Строк тимчасового захисту може бути продовжено, але не більш як на один рік.

4. Кожній повнолітній особі, яка належить до осіб, яким надано тимчасовий захист, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, видається посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист в Україні.

Стаття 19. Правовий статус осіб, яким надано тимчасовий захист

1. Особи, яким надано тимчасовий захист, є іноземцями чи особами без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах на період дії обставин, за наявності яких було надано тимчасовий захист.

Стаття 20. Права осіб, яким надано тимчасовий захист

1. Особи, яким надано тимчасовий захист, мають право на:

безоплатне проживання у придатних для тимчасового перебування місцях. Вимоги до місць тимчасового перебування осіб, яким надано тимчасовий захист, встановлюються Кабінетом Міністрів України. Перелік місць для тимчасового перебування осіб, яким надано тимчасовий захист, та порядок утримання таких місць визначаються Кабінетом Міністрів України з урахуванням пропозицій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

забезпечення достатнім харчуванням, ліками, одягом з урахуванням спеціальних потреб дітей, у тому числі новонароджених, осіб із захворюваннями, осіб похилого віку;

отримання роботи в Україні на строк, на який надано тимчасовий захист;

отримання грошової допомоги, якщо в них немає інших доходів в Україні;

свободу пересування територією України на тих самих умовах, що визначаються законами України для іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах;

безоплатну невідкладну медичну допомогу в державних закладах охорони здоров'я;

добровільне повернення в країну походження;

подання заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, у порядку, встановленому цим Законом;

отримання інформації про свої права та обов'язки рідною або зрозумілою їм мовою;

користування іншими правами, які їм гарантуються відповідно до міжнародних договорів, законів та інших нормативно-правових актів України.

2. Неповнолітня особа, яка отримала тимчасовий захист, має право на виховання та навчання в державних та комунальних дошкільних, загальноосвітніх та професійних навчальних закладах у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти.

{Частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Стаття 21. Обов'язки осіб, яким надано тимчасовий захист

1. Особи, яким надано тимчасовий захист, зобов'язані:

дотримуватися вимог Конституції та законів України;

подати всі наявні документи та достовірну інформацію про себе;

пройти ідентифікацію особи в разі відсутності документів, що посвідчують особу, або в разі пред'явлення фальшивого документа;

пройти реєстрацію;

пройти обов'язкове медичне обстеження;

виконувати інші зобов'язання нарівні з іноземцями та особами без громадянства, які на законних підставах тимчасово перебувають в Україні.

Стаття 22. Джерела покриття витрат на тимчасовий захист іноземців та осіб без громадянства

1. Надання тимчасового захисту іноземцям та особам без громадянства здійснюється за кошти Державного бюджету України. Надання тимчасового захисту іноземцям та особам без громадянства може здійснюватися в порядку, встановленому законодавством України, за кошти міжнародних організацій, благодійних фондів та громадських організацій.

Стаття 23. Документ, що посвідчує надання іноземцям та особам без громадянства тимчасового захисту

1. Іноземцям та особам без громадянства, яким надано тимчасовий захист, видається посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист в Україні, що діє протягом періоду надання тимчасового захисту.

Стаття 24. Припинення тимчасового захисту

1. Тимчасовий захист припиняється у разі, якщо:

особи можуть повернутися до країни походження внаслідок припинення дії обставин, за наявності яких було надано тимчасовий захист;

особи переїжджають на проживання в іншу країну.

2. Рішення про припинення тимчасового захисту приймається Кабінетом Міністрів України.

3. До прийняття рішення Кабінетом Міністрів України про припинення тимчасового захисту осіб такий захист припиняється щодо окремої особи, якщо вона подала заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, з дня прийняття центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

4. Рішення про припинення тимчасового захисту щодо особи, зазначеної у частині третій цієї статті, приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, який прийняв стосовно неї рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

Стаття 25. Підстави для позбавлення тимчасового захисту в індивідуальному порядку

1. До прийняття рішення Кабінетом Міністрів України про припинення тимчасового захисту особа може повернутися до країни походження внаслідок припинення дії обставин, за наявності яких було надано тимчасовий захист. Особа позбавляється тимчасового захисту в разі вчинення злочину:

проти миру, воєнного злочину або злочину проти людства і людяності, як їх визначено у міжнародному праві;

неполітичного характеру за межами України до прибуття в Україну з метою отримання тимчасового захисту, якщо таке діяння відповідно до Кримінального кодексу України належить до тяжких або особливо тяжких злочинів.

2. Рішення про позбавлення тимчасового захисту щодо особи приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Розділ V

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ БІЖЕНЦЯМИ ТА ОСОБАМИ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОДАТКОВОГО АБО ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ

Стаття 26. Повноваження Кабінету Міністрів України

1. Кабінет Міністрів України:

1) визначає у проекті Державного бюджету України обсяги фінансування заходів, що здійснюються на виконання цього Закону;

2) приймає за пропозицією центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, рішення про тимчасовий захист осіб та про припинення тимчасового захисту;

3) затверджує положення про посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, про проїзний документ біженця та проїзний документ особи, якій надано додатковий захист, інші необхідні документи;

4) визначає порядок працевлаштування, навчання, надання особам, щодо яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, медичної допомоги, грошової допомоги, пенсій, інших видів соціального забезпечення;

5) встановлює порядок видачі в'їзних віз членам сім'ї осіб, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, а також яким надано тимчасовий захист.

Стаття 27. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, належить:

1) прийняття рішень про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, рішень про втрату, позбавлення статусу біженця або додаткового захисту і скасування рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

2) подання Кабінету Міністрів України пропозицій щодо необхідності прийняття рішення про тимчасовий захист і про припинення тимчасового захисту;

3) прийняття рішення про позбавлення іноземця чи особи без громадянства тимчасового захисту;

4) координація взаємодії органів виконавчої влади з питань стосовно біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту;

5) розроблення зразків заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та довідки про звернення за захистом в Україні;

6) розгляд скарг на рішення про відмову у прийнятті заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і скасування цих рішень, якщо вони були прийняті з порушенням законодавства;

7) направлення запитів до компетентних органів влади інших країн щодо наявності в цих країнах членів сім'ї осіб, які подали заяви про визнання біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, чи яких було визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, і правових підстав для возз'єднання сімей;

8) видача проїзних документів іноземцям та особам без громадянства, яких було визнано біженцями іншими країнами - учасниками Конвенції про статус біженців 1951 року та/або Протоколу щодо статусу біженців 1967 року;

9) ведення централізованого обліку та створення централізованої інформаційної системи про осіб, які подали заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

10) збір та аналіз інформації про наявність у країнах походження біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, умов, зазначених у пунктах 1, 13 і 14 частини першої статті 1 цього Закону;

11) утворення, реорганізація, утримання та ліквідація пунктів тимчасового розміщення біженців, затвердження штатної чисельності їх працівників;

12) підготовка до розгляду Кабінетом Міністрів України пропозицій щодо визначення обсягу фінансування заходів, що здійснюються на виконання цього Закону;

13) здійснення контролю за виконанням цього Закону.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, організовує роботу з:

1) прийняття від іноземців та осіб без громадянства заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

2) проведення дактилоскопії осіб, які подали заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

3) сприяння у влаштуванні у відповідні дитячі заклади чи сім'ї дітей, розлучених із сім'єю;

4) сприяння дітям, розлученим із сім'єю, у розшуку батьків або інших законних представників;

5) прийняття рішень про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, втрати або позбавлення статусу біженця чи додаткового захисту або скасування рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

6) розгляду заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та підготовки письмового висновку щодо визнання або відмови у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

7) видачі довідок про звернення за захистом;

8) видачі посвідчень та проїзних документів для виїзду за кордон особам, яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

9) видачі посвідчень особам, яким надано тимчасовий захист;

10) реєстрації осіб, яких визнано біженцем чи особою, яка потребує додаткового захисту;

11) реєстрації осіб, яким надано тимчасовий захист;

12) визначення місць для тимчасового проживання осіб, які подали заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та направлення їх у пункти тимчасового розміщення біженців;

13) попереднього визначення місць для проживання осіб, яким надано тимчасовий захист;

14) прийняття рішення про надання грошової допомоги особам, яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист;

15) сприяння у працевлаштуванні особам, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

16) сприяння в отриманні особами, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, соціально-побутових і медичних послуг;

17) ведення обліку та особових справ осіб, які звернулися із заявами про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

18) сприяння особам, які подали заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист, у розшуку та возз'єднанні з членами їхніх сімей в Україні або за її межами, а також направлення запитів щодо перевірки наявності в інших країнах членів сім'ї зазначених осіб та наявності правових підстав для возз'єднання сімей;

19) реєстрації осіб, які подали заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів, які оскаржили чи оскаржують рішення щодо статусу біженця або додаткового захисту, про відмову в оформленні документів, про відмову у визнанні біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, про втрату чи про позбавлення статусу біженця, додаткового або тимчасового захисту, скасування рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

20) підготовки подань про втрату чи позбавлення статусу біженця або додаткового захисту, про позбавлення тимчасового захисту, скасування рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту;

21) вирішення інших питань, віднесених законодавством до повноважень відповідного органу.

{Стаття 27 в редакції Закону № 5459-VI від 16.10.2012}

{Статтю 28 виключено на підставі Закону № 5459-VI від 16.10.2012}

{Зміни до статті 28 див. в Законі № 5477-VI від 06.11.2012}

Стаття 29. Повноваження інших органів виконавчої влади

1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту державного кордону, організовує прийняття заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, від осіб, затриманих за незаконне перетинання державного кордону або спробу такого перетинання з метою бути визнаним біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та передає такі заяви до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. У разі звернення до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань охорони державного кордону осіб, які на законних підставах прибули в Україну з метою бути визнаним біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, роз'яснює їм порядок подання заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

{Частина перша статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

2. Служба безпеки України та її органи на місцях у разі звернення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, відповідно до своїх повноважень вживають заходів щодо виявлення серед осіб, які подали заяви про визнання їх біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, таких, які не визнаються біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, відповідно до абзаців другого - четвертого частини першої статті 6 цього Закону.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, забезпечує надання у разі можливості особам, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання їх біженцем або особою, яка потребує тимчасового захисту, яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, допомогу у працевлаштуванні, забезпечують призначення особам, яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, грошової допомоги, пенсії, інших видів соціального забезпечення та грошової допомоги особам, яким надано тимчасовий захист.

{Частина третя статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

4. Міністерство закордонних справ України, закордонні дипломатичні установи України беруть участь у підготовці документів та вносять в установленому порядку пропозиції Кабінету Міністрів України щодо укладення міжнародних договорів з питань, пов'язаних із захистом соціальних, економічних та інших прав і інтересів біженців, у тому числі з компенсацією збитків, завданих біженцям, витратами на їх приймання та облаштування; надають центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, інформацію про ситуацію в країнах походження біженців; видають в'їзні візи членам сімей осіб, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту; сприяють добровільному поверненню біженців у країну їх походження чи переселенню у держави, які погоджуються надати їм притулок. Міністерство закордонних справ України здійснює загальний нагляд за виконанням міжнародних договорів у сфері захисту біженців, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, встановлює порядок медичного обстеження осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та порядок визначення віку особи. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації у разі звернення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, забезпечують обов'язкове медичне обстеження, а в разі необхідності - лікування осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту.

{Частина п'ята статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

6. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації сприяють забезпеченню освітніх потреб осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та яких визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

{Частина шоста статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

7. Органи опіки та піклування є законними представниками дітей, розлучених із сім'ями, і вживають заходів для тимчасового влаштування у відповідні дитячі заклади або сім'ї дітей, розлучених із сім'ями, а також для встановлення опіки чи піклування над такими дітьми, беруть участь у процедурі визнання біженцем дитини, розлученої із сім'єю, сприяють дітям, розлученим із сім'ями, у реалізації їхніх прав.

8. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, затверджує правила розгляду заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, зразки заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, довідки про звернення за захистом в Україні та положення про пункти розміщення біженців.

{Статтю 29 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 5459-VI від 16.10.2012}

Розділ VI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 30. Міжнародне співробітництво з метою захисту прав біженців

1. Україна співпрацює з іншими державами, Управлінням Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців, іншими міжнародними організаціями з метою усунення причин виникнення проблеми біженців, поліпшення їх матеріального становища і вдосконалення правового статусу, а також повернення біженців у країну їх громадянської належності (підданства) або попереднього постійного проживання, а також у разі потреби їх переселення до інших країн у разі наявності відповідних міжнародних договорів.

Стаття 31. Правовий статус осіб, яким надано статус біженця іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року

1. Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, крім випадків, установлених Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні, не можуть бути вислані або примусово повернуті до країн, де їх життю або свободі загрожує небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань.

3. Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні, не можуть бути вислані або примусово повернуті до країн, де вони можуть зазнати катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведіння і покарання, або з якої вони можуть бути вислані або повернуті до країн, де їх життю або свободі загрожує небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань.

4. Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями іншими державами - учасницями Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року і які перебувають в Україні на законних підставах та не мають дійсних проїзних документів для виїзду за кордон, мають право отримати такий документ у порядку, встановленому законодавством України.

Розділ VII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про біженців" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 47, ст. 250; 2003 р., № 27, ст. 209; 2005 р., № 25, ст. 336).

3. Особи, яким було надано статус біженця в Україні до набрання чинності цим Законом, вважаються такими, яких визнано біженцями безстроково на період дії обставин, зазначених у пункті 1 частини першої статті 1 цього Закону.

4. Заяви про надання статусу біженця, що були подані до набрання чинності цим Законом, розглядаються в порядку, встановленому ним для розгляду заяви про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні.

5. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

6. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що регулюють питання, пов'язані з біженцями, у відповідність із цим Законом.

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

м. Київ
8 липня 2011 року
№ 3671-VI

Публікації документа

- **Голос України** від 03.08.2011 — № 142
- **Офіційний вісник України** від 12.08.2011 — 2011 р., № 59, стор. 83, стаття 2347, код акта 57822/2011
- **Урядовий кур'єр** від 16.08.2011 — № 149
- **Відомості Верховної Ради України** від 20.04.2012 — 2012 р., № 16, стор. 702, стаття 146